

Programma

Training gebiedsprocessen in het landelijk gebied

Wing & Biodiversity in Business

Januari 2027 – mei 2027

[Meer informatie](#)

Vragen? Mail naar praktijkschool@wing.nl

Gebiedsprocessen in het landelijk gebied

Programma training

- Dag 1: Basisprincipes gebiedsproces en de actoraanpak
- Dag 2: Ontwerpende aanpak I en bestuurlijk begeleiden (overheidsperspectief)
- Dag 3: Ontwerpende aanpak II en organisatieperspectief
- Dag 4: Gezamenlijk veldbezoek en interviews met stakeholders
- Keuzemodules
- Dag 5: Slotdag met presentaties gebiedsopdracht

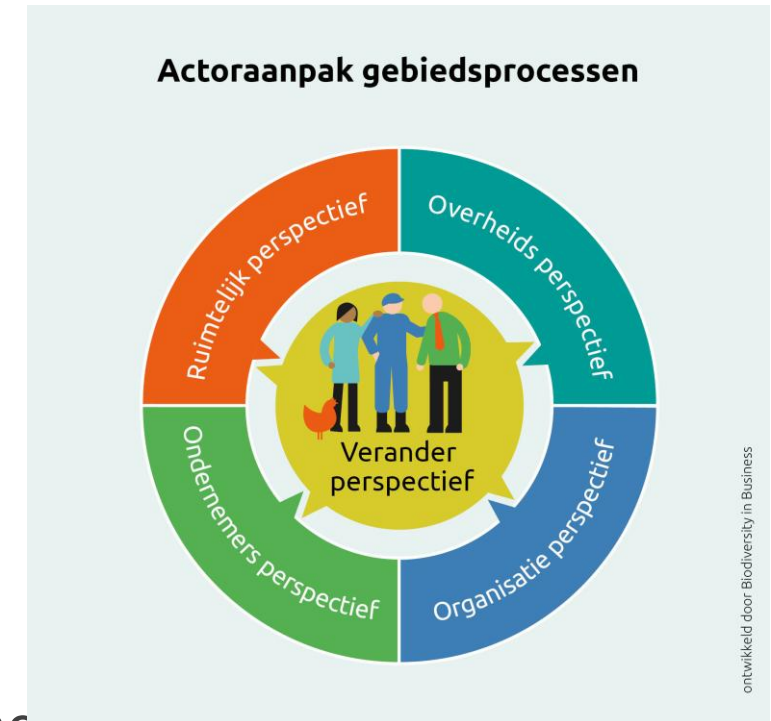
Training gebiedsprocessen - dag 1

Basisprincipes gebiedsproces en actoraanpak

Datum: 29 januari 2027

- Welkom en kennismaking
- Introductie gebiedsprocessen
- Gebiedsprocessen in de praktijk, verschillende perspectieven met de actoraanpak
- Praktijkdilemma's in beeld
- Formuleren eigen leervragen en introductie gebiedsopdrachten

Training gebiedsprocessen - dag 2

Ontwerpende aanpak I en bestuurlijk begeleiden
(overheidsperspectief)

Datum: 12 februari 2027

- Bewegen door de velden, verbinding op het vlak van:
 - Inhoud en proces
 - Formele en informele interactie
- Illustratie met praktijkvoorbeeld Krimpenerwaard
- Ontwerpende aanpak I
- Ruimtelijk notuleren en landschap lezen door de tijd

"De training laat je in de volle breedte de invalshoeken van een gebiedsproces zien".

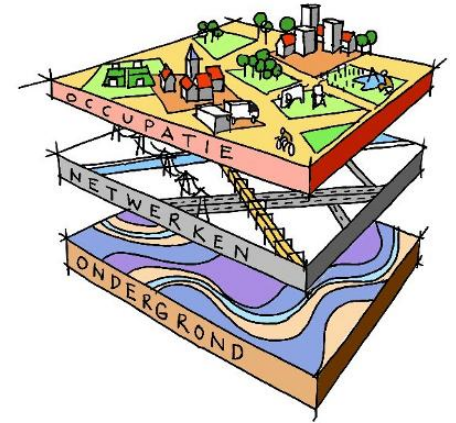
Deelnemer 2026

Training gebiedsprocessen - dag 3

Ontwerpende aanpak II en organisatieperspectief

Datum: 5 maart 2027

- Landschap begrijpen en alternatieven verkennen
- Inzet (ruimtelijke) instrumenten
- Verbinden top down – bottom up
- Organisatie gebiedsproces

Gebiedsopdracht en keuzemodules

April 2027

Veldbezoek aan het gebied

- Aan de slag in groepen van ca. 6 personen
- Onderzoek perspectief op het gebied aan de hand van veldbezoek en interviews
- Veldbezoek op 9 april
- Invullen groepspresentatie slotdag

Keuzemodules

- Elke deelnemer kiest (minimaal) 2 keuzemodules uit een selectie van 6 modules
- Verdieping op een specifiek thema
- Halve dag / hele dag
- Op locatie bij Wing of Biodiversity in Business, beide in Ede.

Gebiedsopdracht en veldbezoek

Binnenveld

- In groepen van ca. zes personen werken aan gebiedsopdracht Binnenveld
- Groepsindeling op basis van interesse en leervragen
- Gezamenlijk de opgave uitwerken; toepassen van aangereikte kennis; veldbezoek; stakeholdergesprekken
- Invullen groepspresentatie Slotdag

Training gebiedsprocessen – dag 5

Slotdag, reflectie, verankeren leerervaringen

Datum: 14 mei 2027 (ochtend)

- Presentatie opdracht voor de Dragons' Den
- Gesprek over de interactie tussen vier perspectieven
- Reflectie op de eigen leervragen
- Certificaten en afsluiting

"De training gebiedsprocessen biedt echt praktische handvatten voor het effectief organiseren en begeleiden van gebiedsprocessen"

Deelnemer 2026

"Een mooie mix van persoonlijk leren en een groepsprestatie neerzetten. Inspirerend. Als je werkt in gebiedsprocessen een must."

Deelnemer 2025

Toelichting modules

1. Synergie tussen overheidssturing en bottom-up initiatieven
2. Het organiseren van uitvoeringskracht: vormen en instrumenten
3. Instrumenten voor een gebiedsproces: grond
4. Instrumenten voor een gebiedsproces: geld
5. Informeel leiderschap in gebiedsprocessen
6. Effectieve en passende werkvormen in elke fase

1. Synergie tussen overheidssturing en bottom-up initiatieven

De aanleiding voor gebiedsprocessen in het landelijk gebied zijn vaak opgaven die vanuit overheidsbeleid zijn geformuleerd. Hoe krijgt deze overheidssturing vorm, welke rol hebben de verschillende partijen daarin? Welke programma's en beleidsinstrumenten horen daarbij? In deze module gaan we in op de formele instrumenten die mede een gebiedsproces vormgeven. We zoomen daarbij o.a. in op de actuele beleidskaders en instrumenten en we gaan in op de vraag hoe je de samenwerking met stakeholders in het gebied organiseert.

Leerdoelen

- Je leert hoe de overheid sturing geeft aan gebiedsprocessen; welke programma's en instrumentarium hiervoor relevant zijn;
- Je leert het overheidsperspectief te verbinden aan de bottom-up initiatieven uit het gebied zelf;
- Je leert hoe verschillen tussen de perspectieven overbrugd kunnen worden.

Docenten: Frederiek van Lienen + gastspreker

Datum: 19 maart 2027, 9.00u-12.30u

2. Het organiseren van uitvoeringskracht: vormen en instrumenten

Voor het tot uitvoer brengen van een gebiedsproces is een goed georganiseerde aanpak nodig. Hierin zijn structuurfactoren zoals een governance-structuur en afspraken over participatie en zeggenschap belangrijk. Tegelijkertijd spelen ook zachte factoren zoals gelijkwaardige samenwerking, onderling vertrouwen, gedeelde ervaringen een cruciale rol in een gebiedsproces. Hoe pakt een gebiedsregisseur de sturing van een gebiedsproces goed aan? Hoe maak je goede afspraken tussen de formele 'bestuurderskant' van het gebiedsproces en de initiatiefnemers in een gebied? Tijdens deze module leer je hoe je de gebiedssamenwerking omzet in een geborgde en gedragen samenwerkingsstructuur.

Leerdoelen

- Je leert welke verschillende organisatievormen er zijn om een gebiedsproces in te richten;
- Je leert hoe je maatschappelijke vraagstukken om zet in projecten en concrete veranderingen in het gebied.
- Je leert welke instrumenten er beschikbaar zijn

Docenten: Frederiek van Lienen + een gastspreker
bestuurslid gebiedscoöperatie

Datum: 19 maart 2027, 13.00u-17.00u

3. Instrumenten voor een gebiedsproces: grond

Naast financiering is grond een belangrijk instrument in gebiedsprocessen. In deze module krijg je inzicht in de rol van grond en grondposities bij het realiseren van de maatschappelijke opgaven in een gebied.

Met praktijkvoorbeelden over groene kavelruil en verkaveling, duurzame pachtafspraken en de herwaardering van grond krijg je grip op dit belangrijke instrument.

Leerdoelen

- Je leert de belangrijkste knelpunten en kansen van grond(bezit) in het gebied herkennen;
- Je krijgt inzicht in het belang van grond en pacht voor agrarische ondernemers in een gebied;

- Je krijgt inzicht in de belangrijkste grondinstrumenten die beschikbaar zijn;
- Je krijgt praktijkkennis aangereikt over hoe grond en afspraken over pacht kunnen helpen bij het realiseren van gebiedsdoelen.

Docenten: Gertjan Wilpshaar, rentmeester bij Biodiversity in Business, en een gastdocent uit de praktijk

Datum: donderdag 25 maart 2027, 9.00u-12.00u

Tip! Combineer deze module met module 4. 'Instrumenten voor een gebiedsproces: geld', op donderdagmiddag 25 maart.

4. Instrumenten voor een gebiedsproces: geld

In een gebiedsproces komen verschillende financieringsstromen samen. In deze module krijg je inzicht in hoe je budgetten en subsidies voor verschillende maatschappelijke opgaven in een gebiedsproces kunt organiseren en met elkaar kunt verbinden.

Je leert welke financieringsstromen er zijn, welke partijen hierbij betrokken kunnen worden, welke opkomende verdienmodellen voor ecosysteemdiensten er zijn. Je leert welke type financieringsbronnen kunnen worden ingezet om gebiedssamenwerking effectief te kunnen vormgeven.

Leerdoelen

- Je krijgt inzicht in de belangrijkste financiële structuren in een gebiedsproces;

- Je krijgt inzicht in de verschillende type financieringsbronnen;
- Je krijgt praktijkkennis over hoe die financieringsstromen georganiseerd kunnen worden.

Docenten: Frederiek van Lienen en een gastdocent uit de praktijk

Datum: donderdag 25 maart 2027, 13.00u-17.00u

Tip! Combineer deze module met module 3. 'Instrumenten voor een gebiedsproces: grond', op donderdagochtend 25 maart.

5. Informeel leiderschap in gebiedsprocessen

Sommige actuele onderwerpen liggen zo gevoelig dat je ze bijna niet meer normaal kan bespreken. Denk aan de toekomst van de landbouw, het klimaat, de komst van de wolf... tegelijkertijd zijn dit soort onderwerpen voor jou persoonlijk wel heel belangrijk. Ze raken je en gaan je aan het hart. Hoe kan je daar mee om gaan en er het goede gesprek over voeren zonder dat het gesprek strandt of juist verhard in wij-zij kampen of goed-fout discussies? In deze module leer je hoe je lastige, gevoelige onderwerpen ter sprake brengt. Je leert je eigen waarden kennen en herkennen en hoe je deze kan meenemen in de dialoog, het goede gesprek.

Leerdoelen

- Je onderbuik gevoel herkennen, daar woorden aan geven en naar handelen;
- Herkennen wat het van je vraagt om iets met dit gevoel te doen: welke moed heb je daarvoor nodig en wat vraagt dit van jou en anderen?;
- De kunst van het vragen stellen;
- Een manier om een ander soort gesprek te voeren; een gesprek dat de kern raakt en de onderliggende waarden blootlegt.

Docent: Maartje van Lieshout

Datum: 2 april 2027, 9.00u-17.00u

NB. Deze module neemt een hele dag in beslag.

6. Effectieve en passende werkvormen in elke fase

Gebiedsprocessen doorlopen verschillende fasen waarin steeds inhoudsvorming, meningsvorming en besluitvorming aan de orde zijn. Bijeenkomsten zijn belangrijke momenten in een procesontwerp. Hoe benut je die momenten van interactie in de verschillende fases effectief, welke werkvormen zijn passend en hoe richt je een bijeenkomst goed in? Dat begint met het bepalen van de scope: Waar zit je in het proces, wat is het doel van de bijeenkomst, wie zijn aanwezig, wat zijn belangrijke randvoorwaarden voor succes? In deze module leer je hoe je, vanuit de scope werkvormen waarmee deelnemers hun kennis, meningen en belangen kunnen inbrengen, kunt inzetten.

Leerdoelen

- Je krijgt inzicht in randvoorwaarden voor een succesvolle bijeenkomst
- Je leert hoe je, vanuit doelen voor een bijeenkomst en de fase in het proces, een onderbouwde keuze maakt voor passende werkvormen
- Je maakt kennis met en oefent met een aantal sleutelwerkvormen voor verschillende doelen

Docent: Maartje van Lieshout

Datum: 16 april 2027, 9.00u-12.30u

Overzicht trainingsdata 2027

Plenaire trainingsdagen

1. 29 januari
2. 12 februari
3. 5 maart
4. 9 april: Veldbezoek
5. 14 mei (ochtend)

Modules:

1. 19 maart, ochtend: Synergie tussen overheidssturing en bottom-up initiatieven
2. 19 maart, middag: Het organiseren van uitvoeringskracht: vormen en instrumenten
3. 25 maart, ochtend: Instrumenten voor een gebiedsproces: grond
4. 25 maart, middag: Instrumenten voor een gebiedsproces: geld
5. 2 april, hele dag: Informeel leiderschap in gebiedsprocessen
6. 16 april, ochtend: Effectieve en passende werkvormen in elke fase

[Aanmelden](#)

Samenvatting praktische informatie

Doelgroep: Professionals met relevante werkervaring die betrokken zijn bij één of meerdere gebiedsprocessen, bij overheden, maatschappelijke organisaties, adviesbureaus of agrarische organisaties. Niveau: HBO/WO.

Deelnemers: De training gaat door bij minimaal 18 deelnemers; maximaal 24 deelnemers.

Trainers: Hoofddocenten Jannemarie de Jonge (Wing) en Frederiek van Lienen (Biodiversity in Business), met gastsprekers uit de praktijk, wetenschap, provincies, waterschappen en gebiedscoöperaties.

Studiebelasting: 4,5 trainingsdagen, 2 dagen voor de praktijkopdracht en de keuzemodules (een dagdeel, m.u.v. de module van een hele dag). Totaal ca. 6,5 dagen, met optioneel aanvullend leeswerk.

Locatie: Verschillende inspirerende bedrijfslocaties in het midden van het land.

Kosten:

- € 2.950 voor de training incl. praktijkopdracht, exclusief keuzemodules.
- Modules: € 375 per module van een halve dag en € 750 voor een module van een hele dag; we gaan uit van minimaal twee modules per deelnemer.
- Alle prijzen zijn exclusief btw en inclusief locatie, catering en materialen
- Korting: Zzp'ers en werknemers van kleine ondernemingen zonder opleidingsbudget krijgen 25% korting op de totaalprijs. Mail hiervoor naar praktijkschool@wing.nl.

Vragen: Neem contact op met Céline Hoon via praktijkschool@wing.nl of 0318 – 88 40 42.

[Aanmelden](#)